

İLKOKULLARDA REHBER ÖĞRETMEN EKSİKLİĞİNE İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENİ GÖRÜŞLERİ

CLASSROOM TEACHERS' VIEWS ON THE LACK OF COUNSELLING TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS

Filiz USTAM

Doğancı İlkokulunda Sınıf Öğretmeni, KKTC
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9155-8020>
ustamfiliz@hotmail.com

Ayşe ÇAMLICA

Doğancı İlkokulunda Sınıf Öğretmeni, KKTC
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2655-4012>
ccamllica74@gmail.com

Özlem DEVECİOĞLU GÖZÜGÜZEL

Değirmenlik Lisesinde Bilgisayar Öğretmeni, KKTC
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1326-8893>
odevecioglu@yahoo.com

Özge ÖZAKDENİZLİ

Doğancı İlkokulunda Sınıf Öğretmeni, KKTC
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2585-8305>
ozge.ozakdenizli@yandex.com

Received: June 05, 2021

Accepted: August 10, 2021

Published: January 30, 2022

Suggested Citation:

Ustam, F., Çamlıca, A., Devicioğlu Gözügüzel, Ö., & Özakdenizli, Ö. (2022). İlkokullarda rehber öğretmen eksikliğine ilişkin sınıf öğretmeni görüşleri. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE)*, 11(1), 58-66.

This is an open access article under the [CC BY 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Öz

Bu araştırmada, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde ilkokullarda rehber öğretmen eksikliğinden dolayı rehber öğretmen desteğine ihtiyaç duyan öğrencilerin yaşadığı güçlükler, rehber öğretmenin öğrencinin davranış değişimi ve gelişimindeki etkileri ve rehber öğretmenin sınıf öğretmenine sağladığı katkıları araştırmak amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırmaya bağlı görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme tekniğine bağlı olarak ilgili katılımcılara görüşme formu hazırlanmıştır. Örneklem olarak 2021 yılı içerisinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı İlköğretim Daire Müdürlüğüne bağlı 60 öğretmene ulaşılmıştır. Bu araştırmada elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde 21. Yüzyılda çağdaş eğitim çağında rehber öğretmen ile sınıf öğretmenin işbirliği içinde düzenli olarak çalışmalar ve paylaşımlar yapması rehberlik hizmeti alma gereksinimi duyan öğrencinin sınıf içi uyumunun artmasında, kendini tanıması ve verimli bir eğitim alması konularında olumlu etkileri olduğu görüşlerine ulaşılmış olup, bu öğrencilerimizi kazanmak adına Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki ilkokullarda rehber öğretmenlere ihtiyaç duyulduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Terimler: Rehber öğretmen, sınıf öğretmeni, öğrenci davranışı.

Abstract

In this study, it is aimed to investigate the difficulties experienced by the students who need guidance teacher support due to the lack of guidance teachers in primary schools in the Turkish Republic of Northern Cyprus, the effects of the guidance teacher on the behavior change and development of the student, and the contributions of the guidance teacher to the classroom teacher. Interview technique based on qualitative research was used in the research. Depending on the interview technique, an interview form was prepared for the relevant participants. As a sample, 60 teachers affiliated to the Directorate of Primary Education Department of the Ministry of National Education and Culture in the Turkish Republic of Northern Cyprus were reached in 2021. The data obtained in this study were analyzed by content analysis. In line with the findings, it was concluded that in the 21st century in the Turkish Republic of Northern Cyprus, in the 21st century, working and sharing regularly in cooperation with the guidance teacher and the classroom teacher, has positive effects on the increase of the student's in-class harmony, self-knowledge and getting an efficient education. It has been reached and it has been concluded

that guidance teachers are needed in primary schools in the Turkish Republic of Northern Cyprus in order to recruit these students.

Keywords: Guidance teacher, class teacher, student behavior.

GİRİŞ

Günümüzde yaşanan teknolojik değişimler ve gelişimler eğitimden ve eğitim kurumu olan okullardan beklentilerin artmasına neden olmuştur. Bu durum çağdaş eğitim anlayışı ihtiyacını da beraberinde getirmiştir (Yeşilyaprak, 2016). Çağdaş eğitim sistemi ile birlikte, okullardaki öğretim ve yönetim işleri yanında, öğrenci kişilik hizmetlerinin de öğrencilere sağlanmasını gerekli kılmıştır (Tan, 2000). Öğrenci kişilik hizmetleri kapsamında en önemli hizmetlerden biri de rehberlik hizmetleridir (Özgüven, 2007). Rehberlik hizmeti öğrenci yaş grubuna, öğrencinin kişisel ihtiyacına göre belirlenmekte olup, kişinin kendini tanıması, kabullenmesi, geliştirmesi sürecinde gerekli yeterlilikleri kazanmasına yardımcı olan hizmetlerdir. Bu sebepten dolayı rehber öğretmenden öğrencilere yönelik eğitsel ve kişisel alanlarda ihtiyaç duydukları konularda yönlendirmesi ve gelişimlerini destekleyici çalışmalarda bulunması beklenmektedir (Erkan, 2017; Gündüz, İnandı ve Tunç, 2014). İlkokuldaki rehberlik hizmetinde esas olan öğrencinin kendisini tanımasına yardımcı olmaktır. Burada sınıf öğretmeninin rolü çok önemlidir. Kendini tanımaya çalışan bireyin gelişimini, davranışlarını, yeteneklerini en iyi gözlemleyecek kişi sınıf öğretmenidir. Sınıf öğretmeni öğrencileri gözlemlerken aile ile işbirliği yaparak ve iletişim kurarak gerek duyduğu takdirde öğrencileri rehberlik servisine yönlendirmelidir (Bostancı, 2017). Bu nedenle ilkokullarda rehber öğretmen ihtiyacı doğmuştur. Kendini tanımaya çalışan bireye yol gösteren kişi sınıf öğretmeni olduğundan, sınıf öğretmeni ile rehber öğretmen işbirliği içerisinde, görüş alışverişi yaparak sağlıklı bir şekilde bireyin gelişimini ileriye taşıyarak ve ilkokuldaki müfredat programlarını etkili bir şekilde uygulayabilecekleri düşünülmektedir (Bek ve Şen, 2017).

Rehberliğin tanımını araştırdığımız zaman birçok tanımla karşılaşmaktayız. Tanımların birçoğunda kişinin kendini keşfetmesinde, problemlerini çözme aşamasında, arkadaşları ile ilişkilerinde, sınıf içi ve sınıf dışındaki davranışlarını geliştirmesine ve bireyin sorumluluklarını farkında olmasına yön veren ve destek olan hizmetler olarak karşılaşmaktayız. Aslında tüm bunları yerine getirmede ve bireyin bunları yerine getirmeye çalışırken yaşadığı sorunları çözmelerini amaçlayan profesyonel hizmet rehberliktir. Rehberlik hizmeti bireyin sorunlarını çözmeye çalışırken bir takım süreçten geçer.

Okul rehber öğretmenleri okul düzeninin de sağlanmasında büyük rol oynayan, aile ile daha etkili iletişim becerisine sahip, öğrencinin bulunduğu noktadan daha ileriye gitmesini sağlayıp, öğrenmeyi etkili ve kalıcı hale getiren profesyonel kişilerdir (Bernak, 2000).

Sınıf öğretmeni, eğitim-öğretim faaliyetlerindeki hedef-davranışlara bağlı olarak, öğrencinin yeni bilgiler edinmesini, öğrendiklerini uygulayabilmesini, sosyalleşmesini sağlayan kişidir. Topluma başarılı birer insan yetiştirecek olan sınıf öğretmeni, çağdaş eğitim sistemine uyum sağlamada öğrencinin sınıf içi ve sınıf dışında yani okul ortamında yaşadığı öğrenme güçlükleri veya davranışsal sorunları fark eden ve en iyi gözlemleyebilen kişidir (Yılmaz, 2007). Sınıf öğretmeni, sınıf içinde yer alan rehberlik hizmeti ihtiyacı olan öğrencileri tespit edebilmesi, ilk etapta aile ile iletişim kurup rehber öğretmene yönlendirmesi önemli bir adımdır. Bunu yapabilen bir sınıf öğretmeni rehber öğretmeni ile doğru iletişim kurarak rehber öğretmeni sınıf içi ve sınıf dışı uygulamalara dahil edip, öğrenciyi veya öğrencileri gözlemleyip değerlendirilmesine olanak sağlamalıdır. Bunu yapabilen bir sınıf öğretmeni rehberlik hizmetinin başarıyla yürütülmesine katkı koyar (Battal, 2007).

Sınıf öğretmenleri istenmeyen öğrenci davranışlarını değiştirmek, öğrencinin gelişimine katkı koymak, öğrencinin kendisini tanımasına yardımcı olmak ve ailelerle iletişime geçerek, aileleri doğru yönlendirerek sorunlara çözüm üretme ve bunların takibini yapma konularında rehber öğretmenlerin desteğine ve çalışmalarına ihtiyaç duymaktadır (Aydın, 2011). İlkokul dönemi öğrencileri velileri ile işbirliğinin daha yoğun olduğu bir kademe olma özelliği ile ortaokul ve liseden farklıdır. Bundan dolayı rehberlik hizmetinin ilkokulda sürekli bulunması halinde sorunlara daha kolay çözüm üretilebileceği ifade edilmiştir. Ayrıca ilkokul yıllarında aile ile işbirliği içerisinde gerçekleştirilen müdahalelerde öğrenci davranışlarında daha kalıcı değişiklikler oluşmakta olduğu saptanmıştır. Bütün

bunlar dikkate alındığında ilkokulda sürekli rehber öğretmen olmasının öğrencilerin gelişimi açısından önemi büyüktür (Dost, 2020).

Dost (2020) Okul Psikolojik Danışmanlarına göre ilkokullardaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin durumu ve sorunları hakkında yaptığı çalışmada, ilkokullarda yürütülen rehberlik hizmetlerinin öğrencinin kendini keşfetmesi, karar verme, problem çözme, okula uyum sağlama, iletişim yollarını öğrenme, özgüvene sahip olmaya yardımcı olmayı amaçlamakta olduğunu ancak çocuklarda geliştirmeyi hedeflediğimiz davranışların gelişip kalıcı olabilmesi için veli, sınıf öğretmeni işbirliğinin sağlanmadan tam anlamıyla gerçekleşmeyeceği sonucuna ulaşmıştır. Aslan ve Güven(2019) Okul psikolojik danışmalarının ailelerle yürüttükleri konsültasyon çalışmalarına göre, ilkokullardaki rehber öğretmenin yaptığı çalışmalar ile çocuğun davranışındaki değişimin süresini azaltmak ve etkili bir hale getirip kalıcılığını sağlamak adına, sınıf öğretmeni ve veli ile etkileşim içinde olması, sürekliliğinin sağlanması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Özmen ve Karapınar (2019) “Sınıf öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanları birbirlerini nasıl algılamaktadır?” araştırmasına göre, ilkokul öğrencisini en iyi tanıyan ve öğrenciyle fazla zaman geçiren sınıf öğretmenlerinin, rehber öğretmenlerinin sorunlara çözüm bulabilen, iş birlikçi ve sınıf öğretmenine destek olup anlık krizleri çöze bilen kişiler olduklarıyla ilgili olumlu görüşlere ulaşmıştır.

Parmaksız ve Gök (2017) “Okul psikolojik danışmanlarının psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde karşılaştıkları güçlükler” hakkında yaptığı çalışmada öğrencilerin eğitim aldıkları kurumda güven duyup, sorunlarını anlatacağı ve problemlerine çözüm yolu bulmasını sağlayacak çağdaş eğitimin ayrılmaz bir parçası olan rehber öğretmenlerin bu önemli görevi gerçekleştirmeye çalışırken sınıf öğretmeni veya ailenin işbirliği içinde olmamaları, idarecilerin rehberlik hizmetlerini önemsememeleri konusunda sıkıntılar yaşamakta oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Yılmaz ve Yangın (2020) Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü ve yaygın gelişimsel bozukluk türlerine ilişkin farkındalıklarının incelenmesine göre, sınıf öğretmenlerinin otizm, disleksi gibi öğrenme güçlükleri hakkında daha fazla bilgi sahibi oldukları ancak genel anlamda öğrenme güçlüğü ve yaygın gelişimsel bozukluk türlerine ilişkin farkındalık ve bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu bulunmuştur.

Bu çalışmada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ilkokullarında rehber öğretmen eksikliğine ilişkin sınıf öğretmeni görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

İlkokullarda rehber öğretmen eksikliğine ilişkin sınıf öğretmen görüşleri nelerdir?

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin demografik özelliklerine göre rehber öğretmen eksikliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu çalışmada tespit edilen problemin çözümleme sürecine ilişkin nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Nitel araştırma; kategorik veri olarak da adlandırılan rakamsal verilere bağlı olmayan bir araştırma yöntemidir (Karasar, 2007). Gözlem ve görüşme gibi veri toplama tekniklerini kullanarak problemin çözümüne yönelik bilgileri ortaya çıkarmayı amaçlayan bir araştırma yöntemidir. Yapılan görüşme ve gözlemler sonucunda elde edilen verilerin düzenlenip, kategorilere ayrıldığı ve bu sürecin rapora aktarıldığı etkinliklerin tümüdür (Özdemir, 2010).

Araştırmada problem çözümüne yönelik nitel araştırmaya bağlı görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme Tekniği; araştırmacının, katılımcıların deneyimine ilişkin sorular sorup, toplumsal sorun hakkında veri topladığı bir nitel araştırma tekniğidir. Araştırmacı ve katılımcı arasında etkileşim gerektiren bir tekniktir. Genellikle yüz yüze ve daha az yaygın olmakla birlikte telefon aracılığıyla uygulanır (Yıkılmış, 2020).

Çalışma Grubu

Bu çalışmada, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda rehber öğretmen eksikliğine ilişkin görüşlerinin incelenmesine bağlı seçilen örneklem 2020-2021 yılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığında yer alan İlköğretim Dairesine bağlı 60 Sınıf öğretmenidir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın problemine ilişkin veri araçları görüşme formundan oluşmuştur. Görüşme formu; iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmaya bağlı katılımcıların kişisel bilgileri(mesleki hizmet yılı, çalıştığı okulun bağlı olduğu ilçe)soruları yer almaktadır. İkinci bölümde ise araştırma probleminin çözümü için araştırma soruları yer almaktadır. Araştırma soruları “İlkokullarda rehber öğretmen eksikliği nedeniyle öğrenci davranışlarını geliştirip, değiştirmede yaşadığınız güçlükler nelerdir?” ile “2.İlkokullarda sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin işbirliği içinde çalışmasının öğrenci davranışlarını geliştirip nasıl bir etkisi olur? 3.Sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin işbirliği içinde çalışması sınıf öğretmenine nasıl bir katkı sağlar?” soruları yer almaktadır. Araştırmada araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu uzman görüşüne yer verilerek onaylanıp uygulanmıştır. Araştırmada gönüllülük ilkesi benimsenerek uygulama yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen veriler doğrultusunda içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, tarafsızdır ve sistematiktir (Berelson, 1952). İçerik analizi metinde tanımlanan kelimelerin tarafsız sonuç çıkarmak adına yapılan bir araştırma modelidir(Stone ve ark 1966). İçerik analizi veriden içerik ile alakalı tekrarlanabilir ve geçerliliği olan sonuçlar çıkarmak üzere yapılan bir araştırma modelidir (Krippendorff, 1980).

Bulgular ve Yorum

Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiş olup, verilerin tekrar sıklıkları tablolar halinde sunulmuştur. Tablolarda yer alan verilerde her öğretmenin birden fazla cevabı dikkate alınmıştır.

Tablo 1. İlkokullarda rehber öğretmen eksikliği nedeniyle öğrenci davranışlarını geliştirip, değiştirmede yaşanan güçlükler görüşlerine ilişkin bulgular

Kategori	Tema	Frekans(f)	Yüzde%
Güçlükler	Yaklaşım Tarzı	6	8,95
	Aileyi ikna etme	14	20,9
	Davranışı değiştirememe	6	8,95
	Sorunu Tanımlayamama	5	7,5
	Sürecin Uzaması	7	10,4
	Öğrenci ile iletişim	6	8,95
	Davranışı Geliştirememe	5	7,5
	Davranışı değiştirmek ve geliştirmek için kullanılacak yöntemi bilmemek	7	10,4
	Alan bilgisi eksikliği	8	11,9
	Yeteri kadar öğrenci ile ilgilenememek	3	4,5
TOPLAM		67	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi İlkokullarda rehber öğretmen eksikliği nedeniyle öğrenci davranışlarını geliştirip, değiştirmede yaşanan güçlükler görüşleri doğrultusunda en yüksek katılım %20,9 olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu veri doğrultusunda ilkokullarda rehber öğretmen eksikliği nedeniyle öğrenci davranışlarını geliştirip, değiştirmede yaşanan en büyük güçlüğün aileyi ikna etmek olduğu söylenebilir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi İlkokulda sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin işbirliği içinde çalışmasının öğrenci davranışlarını geliştirip değiştirmedeki etkisi görüşleri doğrultusunda en yüksek katılım %28,33 olduğu tespit edilmiştir. İkinci sırada ise %21,66 katılım olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu veri doğrultusunda sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin işbirliği içinde çalışmasının öğrenciye ilk olarak olumlu etkisi olduğu ve ikinci sırada ise öğrenci davranışının gelişimine etkisi olduğu söylenebilir.

Tablo 2. İlkokulda sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin işbirliği içinde çalışmasının öğrenci davranışlarını geliştirip değiştirmedeki etkisi görüşlerine ilişkin bulgular

Kategori	Tema	Frekans(f)	Yüzde%
Etki	Öğrencinin duygu,düşünce paylaşımının artması	2	3,3
	Başarının artması	3	5
	Davranışın kalıcılığı	2	3,3
	Zamanın kısalması	7	11,7
	Davranışın gelişimi	13	21,6
	Sosyal iletişimin artması	2	3,3
	Erken tanı	2	3,3
	Olumlu etki	17	28,3
	Verimli eğitim	3	5
	Sınıf içi uyumun artması	2	3,3
	Öğrenciyi daha iyi tanımak.	4	6,7
	Özgüvenin artması	1	1,66
	Öğrencinin kendini tanıması	2	3,33
TOPLAM		60	100

Tablo 3. Sınıf Öğretmeni ve rehber öğretmenin işbirliği içinde çalışmasının sınıf öğretmenine sağladığı katkılar görüşlerine ilişkin bulgular

Kategori	Tema	Frekans(f)	Yüzde %
Katkı	Derslerindeki verimliliği artırır.	5	7,7
	Destek verir.	4	6,2
	Yükünü hafifletir.	13	20
	Sınıf yönetimini kolaylaştırır.	11	16,7
	Daha iyi gözlem yapma	3	4,6
	Yol göstericidir.	9	13,8
	Olumsuz davranışlara karşı doğru çözüm üretebilme	6	9,2
	Açıklayıcı olma	1	1,5
	Hedeflenen davranışlara ulaşmasını sağlar.	3	4,6
	Aile ile iletişim kurulmasına yardımcı olur.	3	4,6
	Kendini geliştirmesini sağlar.	2	3,1
	Öğrenci ile iletişimini artırır.	5	7,7
TOPLAM		65	100

Tablo 3’de görüldüğü gibi İlkokulda sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin işbirliği içinde çalışmasının sınıf öğretmenine sağladığı katkılar görüşleri doğrultusunda en yüksek katılım %20 olduğu tespit edilmiştir. İkinci sırada ise %16,7 katılım olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu veri doğrultusunda sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenin işbirliği içinde çalışmasının sınıf öğretmenin ilk olarak yükünü hafifleterek ve ikinci sırada ise sınıf yönetimini kolaylaştırarak katkı koyduğu söylenebilir.

Tablo 4’de görüldüğü gibi en yüksek katılım Güzelyurt bölgesinden olmuştur. Güzelyurt bölgesinde ankete katılanlar arasında ilkokullarda rehber öğretmen eksikliği nedeniyle öğrenci davranışlarını değiştirip geliştirmedeki güçlük %10,4 oranı ile davranışı değiştirmek ve geliştirmek için kullanılacak yöntemi bilmemek olduğu söylenebilir.%11,9 oranı ile Lefke bölgesindeki güçlük ise aileyi ikna etmek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu tabloya göre rehber öğretmen eksikliği nedeniyle öğrenci davranışlarını değiştirip geliştirmede yaşanan güçlüklerin bölgelere göre farklılıklar gösterdiğini söyleyebiliriz.

Tablo 4. İlkokullarda rehber öğretmen eksikliği nedeniyle öğrenci davranışlarını geliştirip, değiştirmede yaşanan güçlüklerin ilçelere göre incelenmesi

Bölge	Kategori	Tema	Frekans(f)	Yüzde%
Lefkoşa	Güçlükler	Sorunu Tanımlayamama	1	1,5
		Yaklaşım Tarzı	1	1,5
		Aileyi İkna Etme	3	4,5
		Sürecin Uzaması	1	1,5
		Davranışı Geliştirememe	1	1,5
Gazi Mağusa	Güçlükler	Alan bilgisi eksikliği	2	3
		Yeteri kadar öğrenci ile ilgilenememe	2	3
		Yaklaşım Tarzı	1	1,5
		Davranış Değiştirememe	1	1,5
		Sürecin Uzaması	1	1,5
Girne	Güçlükler	Sorunu Tanımlayamama	1	1,5
		Çocukla İletişim	1	1,5
İskele	Güçlükler	Çocukla İletişim	1	1,5
		Aileyi İkna Etme	3	4,5
		Davranış değiştirememe	4	6
		Sürecin Uzaması	5	7,5
		Çocukla iletişim	4	6
Güzelyurt	Güçlükler	Davranışı Geliştirememe	2	3
		Davranışı değiştirmek ve geliştirmek için kullanılacak yöntemi bilmeme	7	10,4
		Alan Bilgisi Eksikliği	2	3
		Yeteri kadar öğrenci ile ilgilenememe	1	1,5
		Yaklaşım Tarzı	4	6
Lefke	Güçlükler	Aileyi İkna Etme	8	11,9
		Davranış değiştirememe	1	1,5
		Sorunu Tanımlayamama	3	4,5
		Davranışı Geliştirememe	2	3
		Alan Bilgisi Eksikliği	4	6
Toplam			67	100

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesi doğrultusunda ilkokullarda rehber öğretmen eksikliği nedeniyle öğrenci davranışlarını geliştirip değiştirmede yaşanan güçlükler olduğu ortaya çıkmıştır. Güçlüğün en fazla aileyi ikna etmede yaşandığı sonucuna ulaşılmış olup, bunun ardından sınıf öğretmenlerinin alan bilgisi eksikliğinin olduğunu ve buna bağlı olarak öğrencinin sorunun tanımlayamama, öğrenciye yaklaşım tarzı ve öğrenci ile doğru iletişim kurmada güçlükler yaşadığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda sınıf öğretmenin sınıf içerisindeki yoğun öğretim programından dolayı rehber öğretmen ihtiyacı olan öğrenci ile ilgilenecek zaman bulamaması öğrenci davranışını değiştirmek ve geliştirmekte güçlükler yaşandığı sonucuna ulaşılmış olup, okul ortamında rehber öğretmen olmayışının öğrencinin davranışını düzeltip geliştirmesinde sürecin uzamasına neden olduğu görüşüne rastlanmıştır. Tanımların birçoğunda kişinin kendini keşfetmesinde, problemlerini çözme aşamasında, arkadaşları ile ilişkilerinde, sınıf içi ve sınıf dışındaki davranışlarını geliştirmesine ve bireyin sorumluluklarını farkında olmasına yön veren ve destek olan hizmetler olarak karşılaşmaktayız. Aslında tüm bunları yerine getirmede ve bireyin bunları yerine getirmeye çalışırken yaşadığı sorunları çözmelerini amaçlayan profesyonel hizmet rehberliktir. Rehberlik hizmeti bireyin sorunlarını çözmeye çalışırken bir takım süreçten geçer. Öğrencinin gelişim sürecinde etkili olan rehberlik hizmeti, sınıf öğretmeni ve öğrenci velisi ile işbirliği içinde çalışır (Tarhan, 2017.)

Yapılan araştırmada rehber öğretmen ve sınıf öğretmenin işbirliği içinde çalışmasının öğrenci davranışını değiştirip geliştirmede araştırmaya katılanların % 28.33 oranı ile olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun ardından %21.66 ile öğrenci davranışının gelişim gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma öğrenciyi geliştirmek adına, rehber öğretmen ile işbirliği içinde çalışıldığı

zaman öğrenci davranışının geliştirme ve değiştirme sürecinin kısaldığı, öğrencinin başarısının, sınıf içi uyumunun, özgüveninin arttığı şeklinde sonuçlanmıştır. Ayrıca öğrencinin kendini daha iyi tanıdığı, sınıf öğretmeninin de rehber öğretmen desteğiyle öğrenciyi daha iyi tanıyabildiği görüşlerine de rastlanmıştır. Okul rehber öğretmenleri okul düzeninin de sağlanmasında büyük rol oynayan, aile ile daha etkili iletişim becerisine sahip, öğrencinin bulunduğu noktadan daha ileriye gitmesini sağlayıp, öğrenmeyi etkili ve kalıcı hale getiren profesyonel kişilerdir (Bernak, 2000).

Araştırmada sınıf öğretmeni ile rehber öğretmenin işbirliği içinde çalışması sınıf öğretmenin yükünü hafiflettiği %20,9 oranı ile tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenin sınıf yönetimini artırmasına katkı sağladığı görüşleri ise %16,7 oranı ile ikinci sırada yer almaktadır. Rehber öğretmen ile iletişimi iyi olan bir sınıf öğretmenine yol gösterici olan rehber öğretmen, sınıf öğretmenin olumsuz davranışlara karşı doğru çözüm üretebilme, açıklayıcı olma daha iyi gözlem yapabilme yönlerini geliştirmesinde destek verdiği görüşlerine ulaşılmış olup, sınıf öğretmenin derslerdeki verimliliğini artırdığını ve hedeflenen davranışlara ulaşmasını sağladığı görüşleri ortaya çıkmıştır.

Sınıf öğretmeni, sınıf içinde yer alan rehberlik hizmeti ihtiyacı olan öğrencileri tespit edebilmesi, ilk etapta aile ile iletişim kurup rehber öğretmene yönlendirmesi önemli bir adımdır. Bunu yapabilen bir sınıf öğretmeni rehber öğretmeni ile doğru iletişim kurarak rehber öğretmeni sınıf içi ve sınıf dışı uygulamalara dahil edip, öğrenciyi veya öğrencileri gözlemleyip değerlendirilmesine olanak sağlamalıdır. Bunu yapabilen bir sınıf öğretmeni rehberlik hizmetinin başarıyla yürütülmesine katkı koyar (Battal 2007).

Bu araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda araştırmaya öneriler aşağıda sunulmuştur.

1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde ilkokullarda rehber öğretmen eksikliğinden dolayı rehber öğretmenin desteğine ihtiyaç duyan öğrencilerin, davranış değişikliği ve gelişiminin zaman kaybına uğradığı ve ailelerin öğrenciyi destek almak amacıyla kendi okul ortamı dışında başka bir kuruma götürmede süreklilik sağlayamadığından dolayı davranışın gelişip değişmesi tamamen gerçekleşemediği düşünülmektedir. Öğrencinin davranış değişiminin ve gelişiminin tamamlanabilmesi için her ilkokulda bir rehber öğretmen görevlendirilmelidir.
2. Rehber öğretmenlerinin sınıf öğretmenine sağladığı destek göz önünde bulundurulduğunda, sınıf öğretmenin sürekli iletişime geçebileceği, fikir paylaşımında bulunup, yardım alabileceği bir rehber öğretmeni olmalıdır. Gerekğinde öğrencinin okuluna, sınıf ortamına rehber öğretmen gelmeli ve öğrenciyi gözlemleyebilmelidir.
3. Rehber öğretmen desteği ihtiyacı olan öğrenci sınıf öğretmenin yönlendirmesi ve rehber öğretmenin desteği ile aileye anlatılmalı ve bunun gerekli olduğuna aile ikna edilip, ilgili kişilere yönlendirilip, öğrencideki davranış değişikliği ve gelişimi için çalışmalara başlanmalıdır.
4. Rehber öğretmen desteğine ihtiyaç duyan öğrenciyi ilgili rehber öğretmene yönlendirdikten sonra, sürekli takibi yapılmalı ve davranışlarında ve gelişiminde meydana gelen değişiklikler aileye, sınıf öğretmenine ve okul müdürlüğüne belli aralıklarla bildirilmeli ve takibi yapılmalıdır.
5. Rehber öğretmen desteğine ihtiyaç duyan öğrencinin, davranış değişimi ve gelişimi için neler yapılması gerektiği konusunda aileye gerekli bilgi verildikten sonra, bunun inisiyatifi tamamen ailenin kararına bırakılmamalı, okul idaresinin yaptırım gücü olmalı ve sürekli takibini yapabilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aslan, A. M., & Güven, M. (2019). Okul psikolojik danışmanlarının ailelerle yürüttükleri konsültasyon çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9(52), 109-148.
- Battal, İ. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin ve branş öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili yeterliliklerinin değerlendirilmesi (Uşak ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü), Kocatepe Üniversitesi.
- Bek, H., & Şen, B. (2018). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Rehberlik Görevleri İle İlgili Tutumlarının İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 95-106.
- Bemak, F. (2000). Transforming the role of the counselor to provide leadership in education reform through collaboration. *Professional School Counseling*, 3, 323-331.

- Berelson, B. (1952) Content Analysis in Communication Research, Free Press, Glencoe. Stone P J, Dunphy D C, Marshall S S, DM Ogilvie (1966) The General Inquirer: A Computer Approach to Content Analysis, The M.I.T. Press, Massachusetts.
- Bostancı, A. B. (2017). *Sınıfta ilişki düzenini oluşturmada öğretmenin liderliği*. Celal Gülşen (Ed.) Kuram ve Uygulamada Sınıf Yönetimi (s.245-272) Ankara: Anı yayıncılık
- Dost, M. T. (2020). Okul psikolojik danışmanlarına göre ilkokullardaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin durumu ve sorunları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(76), 1673-1690.
- Erkan, S. (2017). *Psikolojik danışma ve rehberlikte program geliştirme* (Program development in counseling and guidance). Ankara: Pegem Akademi Yayınları
- Gündüz, B., İnandı, Y., & Tunç, B. (2014). Okul yöneticilerinin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin görüşleri: Betimsel bir çalışma. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 19-34
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç Yılmaz, G., & Yangın, S. (2020). Education Sciences (NWSAES), 1C0696, 2020; 15(2):11-33.
- Özmen, Z. K., & Kabapınar, Y. (2019). Sınıf öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanları birbirlerini nasıl algılamaktadır?. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9(53), 482-521.
- Krippendorff K (1980) Content Analysis: An Introduction to is Methodology, Sage, Beverly Hills. Lasswell H D, Lerner D ve I de S. Pool (1952)
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343
- Özgüven, İ. E. (2007). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. Ankara: PDREM
- Parmaksız, İ., & Ayşe, G. Ö. K. (2018). Okul psikolojik danışmanlarının psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde karşılaştıkları güçlükler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (47), 247-265.
- Tan, H. (2000). *Psikolojik danışma ve rehberlik teori ve uygulama*. Öğretmen Kitapları Dizisi. 3. Baskı. MEB. İstanbul.
- Yıkımsı, M. S. (2020). Nitel araştırmalarda e-görüşme tekniği. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 183-197.
- Yeşilyaprak, B. (2016). *21. Yüzyılda eğitimde rehberlik hizmetleri-gelişimsel yaklaşım*. (26. Basım). Ankara: Nobel

EXTENDED ABSTRACT

In this study, it is aimed to investigate the difficulties experienced by the students who need guidance teacher support due to the lack of guidance teachers in primary schools in the Turkish Republic of Northern Cyprus, the effects of the guidance teacher on the behaviour change and development of the student, and the contributions of the guidance teacher to the classroom teacher. The lack of guidance teachers in primary schools was considered as a problem. In this study, the interview technique based on qualitative research was used. Depending on the interview technique, an interview form was prepared for the relevant participants. As an example, 60 teachers affiliated to the Ministry of National Education and Culture Department of Primary Education were reached in 2021 in the Turkish Republic of Northern Cyprus. The data obtained in this research were analysed by content analysis. The data obtained in the research were examined and in line with these data, difficulties are encountered due to the lack of guidance teachers in primary schools. It was also reached the opinion that by guiding and supporting the classroom teacher, it eases the burden of the classroom teacher, facilitates the classroom management and increases the efficiency of the lessons in the classroom. Collaborative work of the mentor teacher and the classroom teacher causes positive effects on the behaviour change and development of the student. It has been concluded that increasing student success, ensuring the permanence of the behaviour, shortening the time spent changing and developing the behaviour, increasing the student's social communication, increasing the harmony in the classroom, improving the self-confidence and self-knowledge of the student can be realized as a result of the cooperation of the guidance teacher and the classroom teacher. As a result of the analysis, the guidance teachers deal with the problems of the students, enable the families to participate in the guidance activities and contribute to the educational, professional and personal/social development of the students. In line with the analysis of the data obtained in this research, it has been revealed that there are difficulties experienced in developing and changing student behaviours due to the lack of guidance teachers in primary schools. At the same time, it was concluded that the classroom teacher

could not find time to deal with the student in need of a guidance counsellor due to the intensive teaching program in the classroom, and that there were difficulties in changing and developing the student's behaviour. In the research, it has been revealed that the service that guides and supports the individual in self-discovery, in solving his problems, in his relations with his friends, in improving his behaviours in and out of the classroom, and being aware of his responsibilities, is the guidance service.

IJTASE